

Algemene uitgangspunten voor het uitvoeren van een Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) met behulp van de Arbomeester2.

Doel

De Arbomeester bevat praktische hulpmiddelen om het arbobeleid van uw school te ondersteunen.

De arbowetgeving is niet van meer toepassing op leerlingen in het basisonderwijs.

De RI&E richt zich nu alleen op personeel. Alle vragen die betrekking hebben op leerlingen zijn uit het formele gedeelte van de RI&E verwijderd. Het is echter ten zeerste aan te bevelen om ook de (sociale) veiligheid van leerlingen bij de inventarisatie te betrekken. Op grond van de Wet Primair Onderwijs heeft u namelijk een zorgplicht ten aanzien van de leerlingen.

Wilt u de veiligheidsrisico's van kinderen in kaart brengen kunt u dit doen d.m.v. de kindmodule in de Arbomeester. Door middel van deze kindmodule kunnen met name de veiligheidsrisico's voor de kinderen op een school in kaart worden gebracht. In samenwerking met VeiligheidNL (voorheen Consument & Veiligheid) is de uitgebreide kindmodule ontwikkeld.

Opbouw

Bij de volgorde van de RI&E-werkdocumenten en de RI&E-inventarisatielijsten sluiten we aan op de 5W-aanpak:

1. Willen;
2. Weten;
3. Wegen;
4. Werken;
5. Waken.

Daarmee volgen we de arbobeleidscyclus d.w.z. eerst je risico's kennen en beoordelen, dan keuzes gaan maken, vervolgens aan de slag gaan en het gehele traject evalueren en eventueel bijstellen.

Toelichting per blok

Willen:

Conform de Arbowet dient iedere school te beschikken over een arbobeleid(splan). U kunt van het arbobeleidsplan gebruik maken bij o.a.:

- het formuleren van de doelstellingen en de inhoud van het arbobeleid van de school;
- het aangeven en verdelen van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de middelen daarbij;
- het toetsen van het gevoerde arbobeleid aan de geformuleerde doelstellingen en het periodiek bijstellen (bijvoorbeeld om de 4 jaar);
- het bijstellen van arbo- en ziekteverzuimbeleid aan gewijzigde omstandigheden en inzichten.

Overigens komt de term 'arbobeleidsplan' niet voor in de Arbowet. De Arbowet heeft het over 'arbobeleid'.

Op de site van het Vervangingsfonds, www.vervangingsfonds.nl vindt u een voorbeeld van een arbobeleidsplan. De teksten kunt u gebruiken als voorbeeld voor uw eigen arbobeleidsplan. We hebben daarin de elementen aangegeven en deels uitgewerkt die thuishoren in een goed uitgewerkt arbobeleidsplan. De schoolspecifieke uitwerking en aanpassing dient door de school zélf te gebeuren. Tot deze nadere uitwerking en aanpassing behoort:

- toevoegen van eigen intenties en doelstellingen;
- invullen van de beleidselementen volgens het organogram van de school en eventueel toevoegen van bepaalde beleidselementen;
- omschrijven wat t.a.v. de beleidselementen concreet gedaan wordt;

- aanpassen taakverdeling aan de afspraken die daarover binnen de school zijn gemaakt.

In het voorbeeld wordt er vanuit gegaan dat het arbobeleidsplan op bestuursniveau is vastgesteld. Het is natuurlijk ook mogelijk een arbobeleidsplan per school te formuleren. Vanuit oogpunt van eenheid van beleid en efficiency ligt dat echter minder voor de hand.

Weten:

Voor het uitvoeren van de RI&E in het primair onderwijs is de Arbomeester ontwikkeld, en bevat 6 RI&E-inventarisatielijsten:

- Inventarisatielijst 1: Algemene verplichtingen Arbowet
- Inventarisatielijst 2: Personeels- en gezondheidsbeleid
- Inventarisatielijst 3: Beheer Quicksan personeel en werkdruk
- Inventarisatielijst 4: Agressie, geweld, pesten, seksuele intimidatie en discriminatie
- Inventarisatielijst 5: V&G Schoolgebouw
- Inventarisatielijst 6: Brandpreventie en bedrijfshulpverlening

Deze lijsten bestrijken het gehele palet aan risico's dat u als school in het kader van de verplichte RI&E moet inventariseren. De school dient eens per vier jaar of bij gewijzigde omstandigheden de gehele RI&E aan de hand van deze inventarisatielijsten uit te voeren. Daarbij dient de school de RI&E-inventarisatielijsten met alle aandachtspunten langs te lopen en aan te geven of het betreffende aandachtspunt in orde is of niet. Als het niet in orde is dan vinkt u dat aan. Zo krijgt u vanzelf een overzicht van die aandachtspunten die niet in orde zijn. Op deze punten moet u als school actie gaan ondernemen.

De eerste RI&E-inventarisatielijst heeft als doel te beoordelen of u als school de hoofdlijnen van de Arbowet naleeft. De RI&E-inventarisatielijsten 2 tot en met 6 gaan specifiek in op bepaalde thema's. Deze thema's betreffen veiligheid en gezondheid, psychosociale arbeidsbelasting (PSA) en bedrijfshulpverlening. De Inventarisatielijsten moet u uitvoeren als u wilt voldoen aan de eisen uit de arbowetgeving.

De RI&E-inventarisatielijsten bevatten bij veel aandachtspunten ook concrete toelichtingen die u kunt gebruiken om zaken te verbeteren. Daarnaast wordt bij ieder aandachtspunt aangegeven wat de eventuele wettelijke eisen, normen en CAO afspraken zijn. Als over het betreffende aandachtspunt informatie vermeld staat in de Arbocatalogus Primair Onderwijs, zal deze informatie kunnen worden getoond in de Arbomeester. In veel gevallen is dat een wettelijk bron, norm of CAO afspraak en dus een verplicht voorschrift. Soms bestaat er geen expliciete wettelijke plicht maar wordt het sterk aanbevolen door deskundigen.

De RI&E-inventarisatielijsten geven u een eerste inzicht in de risico's op uw school. Het geeft u een praktisch en handig overzicht. Maar het kan heel goed zijn dat u op sommige onderdelen nog verder moet inventariseren. Stel dat er op school veel problemen zijn met geluid of met het werken aan beeldschermen, dan zal de school een diepgaandere inventarisatie moeten doen op deze onderwerpen. De arbodienst of de arbodeskundige zal u hierover nader kunnen adviseren.

Wegen en werken:

U hebt nu naar aanleiding van de ingevulde RI&E-inventarisatielijsten het complete overzicht. U zult zien dat per aandachtspunt een risico-classificatie wordt aangegeven (1 t/m 3). Ieder risico moet namelijk worden beoordeeld/geclassificeerd. Deze risico-classificatie is reeds door een team van deskundigen voor u uitgevoerd, Bij risicoklasse 1 is er sprake van een ernstig risico, terwijl er bij risicoklasse 3 sprake is van een risico dat op termijn kan worden aangepakt. U kunt nu overgaan tot het opstellen van het conceptplan van aanpak. Hiervoor gebruikt u het werkdocument Plan van Aanpak.

Het conceptplan van aanpak legt u ter toetsing voor aan de arbodienst óf de gecertificeerde arbodeskundige(n). Zij zullen vanuit hun deskundigheid uw werk beoordelen en u een advies geven over uw plan van aanpak.

Belangrijk: Deze toetsing moet uitsluitend plaatsvinden bij werkgevers met meer dan 25 personeelsleden. Bij werkgevers met minder dan 25 personeelsleden hoeft geen toetsing plaats te vinden. Let op, hier wordt gesproken over werkgevers.

Voorbeeld: een werkgever heeft 5 scholen met ieder 15 personeelsleden. In deze situatie moet voor iedere school een toets plaatsvinden, omdat de werkgever in deze situatie 75 personeelsleden heeft.

De arbodienst of de arbodeskundige wil zich hierbij een goed beeld kunnen vormen van de school en de wijze waarop het hele proces van totstandkoming van de RI&E binnen de school is verlopen. Om hieraan tegemoet te komen is een vragenlijst ontwikkeld t.b.v. de arbodienst of de arbodeskundige. Een ingevulde vragenlijst geeft de arbodienst of de arbodeskundige antwoord op vragen als 'Wie was bij de totstandkoming van de RI&E betrokken?' en 'Hoe is de RI&E uitgevoerd?'. Overigens is het invullen van deze vragenlijst geen wettelijke verplichting, maar wél sterk aan te raden.

Na ontvangst van het advies van de arbodienst of de arbodeskundige, en ná instemming van de (G)MR, kunt u het plan van aanpak definitief maken, en met de uitvoering daarvan starten.

Het RI&E gedeelte heeft u nu afgerond. Zoals al eerder is vermeld is het ten zeerste aan te bevelen om ook de Kindmodule volledig uit te voeren. Dit is geen verplichting uit de Arbowet. De Wet op het Primair Onderwijs heeft het bevorderen van gezond gedrag een wettelijke taak van de scholen gemaakt. Ook aandacht voor de veiligheid van leerlingen valt hier onder

De kindmodule bevat de volgende inventarisatielijsten en is in samenwerking met VeiligheidNL tot stand gekomen:

- Gebouw
- Schoolplein
- Bewegingsonderwijs (inclusief controlelijst speellokaal)
- Huisregels
- Uitstapjes
- Verkeer
- Aansprakelijkheid
- Gezondheid
- Sociale Veiligheid

Waken:

Eenmaal per jaar kunt u een voortgangsrapportage opstellen over de voortgang van het plan van aanpak. Hoewel dit geen wettelijke verplichting (meer) is, bevelen we u dit sterk aan.

Wie voert het uit?

Preventiemedewerker

De preventiemedewerker is degene die het beste de regie kan voeren over het gebruik van de werkdocumenten en de RI&E-inventarisatielijsten. Het past immers precies bij het wettelijk takenpakket van de preventiemedewerker.

Werkgever

De werkgever heeft de formele verantwoordelijkheid voor de volgende wettelijke verplichtingen die verband houden met het invullen en uitvoeren van de Arbomeester, namelijk:

- het hebben van een arbo- en ziekteverzuimbeleid (arbobeleidsplan)
- het maken van een risico-inventarisatie

- het opstellen van een plan van aanpak
- het laten toetsen van de RI&E en het plan van aanpak door de arbodienst of arbodeskundige
- het uitvoeren van het plan van aanpak
- het bijhouden van een lijst van ongevallen

(G)MR

Natuurlijk speelt de (G)MR ook een belangrijke rol, al was het maar omdat ze een formeel instemmingsrecht hebben bij het vaststellen van het arbobeleid

Personeel

Het onderwijspersoneel en onderwijsondersteunend personeel wordt vertegenwoordigd via de (G)MR, maar kan natuurlijk altijd worden ingeschakeld bij het invullen van (delen van) de RI&E-inventarisatielijsten en de Werkdocumenten.

Arbocommissie

Op veel scholen zie je dat er een arbocommissie actief is. In deze arbocommissie zit veelal de directeur, een leerkracht, een MR-lid en de preventiemedewerker. Zij bewaken de voortgang van het arbo- en ziekteverzuimbeleid binnen de school.

Tot Slot

Wij wensen u veel succes toe met het vormgeven van uw arbo- en ziekteverzuimbeleid, en hopen met de werkdocumenten en de RI&E-inventarisatielijsten u van dienst te zijn geweest. Mocht u verbetervoorstellen hebben dan vernemen we die graag van u.

U kunt hiervoor contact opnemen met het Arbo Advies Centrum Primair Onderwijs, telefoon 045-5798181, e-mail aacpo@vfpf.nl.

Actuele informatie met betrekking tot het uitvoeren van een RI&E vindt u eveneens op www.rie.nl.